

Article Opinió - Clàudia Pons - “Caminant cap a la plena igualtat”

Un any més, 8 de març, tornem a celebrar el Dia Internacional de les Dones o Dia de la Dona Treballadora que està reconegut per l'ONU.

La igualtat és un dret fonamental que compartim homes i dones. Encara que les lleis actuals diuen que tots som iguals i està prohibit qualsevol tipus de discriminació, la igualtat entre dones i homes no és encara una realitat. Avui en dia els homes i les dones no gaudeixen de les mateixes oportunitats i això és perquè la discriminació cap a les dones s'inicia ja des de les primeres civilitzacions. Rompre amb aquest patriarcat no és ràpid ni fàcil. La situació de limitació dels drets de les dones va arribar a ser universal (mantinguda en el temps i per tot el món) i es va arribar a considerar *natural* o innat el fet que les funcions de les dones quedessin circumscrites a l'àmbit de la llar i de la família.

Si repassem breument la història, sabem que tradicionalment les dones han ocupat l'espai privat de la societat, ocupant-se de tasques domèstiques, de cura i atenció a la família i a la comunitat. En canvi, els homes, han ocupat principalment un espai públic, a través de la feina, la política, les activitats econòmiques o socials... i això va mantenir limitada la participació social de les dones (amb els drets civils limitats) i va dificultar que les dones poguessin accedir en igualtat de condicions als béns i als recursos.

Durant l'època franquista, la dona estava sotmesa a la potestat dels homes (primer del pare i després del marit). Igualment, els principis bàsics que guiaven l'educació eren la separació i la diferenciació en funció del sexe. L'educació de les dones s'enfocava en l'àmbit privat per desenvolupar les capacitats necessàries per ser una bona mare i esposa.

No va ser fins a la Constitució de 1978 quan es van establir les bases per aconseguir la igualtat de drets entre homes i dones i a finals dels 80 s'havien eliminat les discriminacions legals cap a la dona (modificant el Codi Civil, l'Estatut de Treballadors, etc. prohibint les discriminacions per raó de sexe) i ja al 2015, la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, tenia l'objectiu d'eradicar el sistema patriarcal androcèntric i sexista perquè es complís plenament el dret fonamental a la igualtat.

Tot i els avenços legals, la transformació social en termes d'igualtat no és efectiva, principalment en el context particular, on encara no està socialment acceptat que en les obligacions domèstiques hi ha d'haver corresponsabilitat de les persones que formen la unitat familiar, no hi ha relació amb el nombre de dones preparades i els llocs de feina de direcció o responsabilitat que arriben a ocupar, etc. de manera que la transformació legal no ha estat suficient per a la necessària transformació social.

Les dones continuen encarregant-se principalment de l'àmbit domèstic (que compaginen amb la feina professional) i com a conseqüència d'aquest rol social, acaben triant professions que s'assimilen més amb la idea que la societat espera d'una dona i, per tant, són poc reconegudes en l'espai públic, la ciència, la política, l'esport, l'economia...

És evident que els processos de socialització (mitjançant els quals aprenem què s'espera de nosaltres, com ens hem de comportar i com ens hem de relacionar) són difícils de modificar i ofereixen molta resistència. Els canvis en la transformació d'actituds i valors sexistes en altres amb una perspectiva de gènere requereixen molt de temps. Encara existeixen estereotips que fan que la transformació sigui més aparent que real. Que la situació de desigualtat de la dona es modifiqui afecta a tot el seu entorn públic i privat i, alhora, força el canvi del paper que tradicionalment ocupava l'home (i no és fàcil renunciar als privilegis que aquest ha tingut durant tants anys).